

„Társak vagyunk a zenekarral”

Bogányi Tibor a Pannon Filharmonikusok élén

Idén már a pécsi Kodály Központban kezdte meg szezonját a Pannon Filharmonikusok, s az együttes egyben fennállásának 200. évfordulóját is ünnepli. Augusztustól új vezető-karmester áll a zenekar élén, Bogányi Tibor személyében, aki az idei évadra tervezett 42 pécsi koncertből 12 hangversenyt dirigál, s egy esten emellett csellóművészként is bemutatkozik Pécsen és Budapesten is. A Finnországban élő dirigens terveiről, eddigi benyomásairól mesélt.



■ *Hogyan kezdődött együttműködése a Pannon Filharmonikusokkal?*

– Az együttes igazgatója, Horváth Zsolt keresett fel Finnországban a saját zenekaronál. Egy egész próbaperiódust figyelemmel kísért, majd később több koncertre meghívott Pécsre. Korábban sosem jártam Pécsen, azonban mindig figyelemmel kísérem a hazai zenei élet történéseit, és sok jót hallottam a Pannon Filharmonikusok megújulásáról.

■ *Mikor érkezett az első megkeresés?*

– Majdnem másfél évvel ezelőtt. Ebben az elmúlt időszakban folyamatosan egyeztettem a vezetővel, megismertem a zenekar következő évekre szóló stratégiáit, és végiggondoltam, hogy az én felkészültségem és céljaim egybeesnek-e ezekben az években a pécsiek terveivel. Végül a Művészeti Ta-

nács, és az egész zenekar közösségével folytatott párbeszéd után került aláírásra a szerződéselem.

■ *Milyen eltérő álláspontokat kellett közeleltetni?*

– Kérdéses volt, hogy az ő igényeket hogyan tudom összeegyeztetni az életemmel. Családom továbbra is Finnországban él, és az ottani zenekaromat is vezetem. Ez nem kevés szervezést és felkészülést igényel. Az első közös hangversenyünket az izlandi hamufelhőnek köszönhattük, ami miatt jóval a tervezett első koncertem előtt váratlanul siettem segítségére az együttesnek, mivel a meghívott vendégkarmester nem tudott Pécsre utazni. A váratlan helyzetben is azonnal éreztem azt a kapcsolatot, ami miatt az életemmel való összeegyeztetést

kerestem, és nem a nehézségekre koncentráltam: munkaszerető együttesre találtam, ami előrevetítette számomra, hogy van alapja a közös munkának, ők is és én is fejlődni fogunk a következő években.

■ *Azóta már többször vezényelte a zenekart. Milyenek a későbbi benyomások?*

– Nagyon jól felkészült, komoly műhelymunkával dolgozó, pozitív és dolgozni szerető zenekar. Minden produkciót 5-6 napos próbaperiódus után adunk elő. Ez számomra szokatlanul sok idő, az eredménye azonban kétségtelen. Minden közös hangversenyünk eddig kitörő sikert aratott.

■ *Mit tart az elsődlegesnek a zenekar és a repertoárépítésben? Milyenre kívánja tenni a zenekar hangzását?*

Rendkívül széles repertoár

Bogányi Tibor a Helsinki Sibelius Akadémián végzett cselló szakon 1998-ban, majd 2001-ben Jorma Panula és Leif Segerstam növendékeként elvégezte a karmesterképzőt. Karmesteri diplomaszereplése Aulis Sallinen *Hobbit* című operájának világpremierje volt a Finn Nemzeti Operában. Fűrst János tanítványa lehetett a Párizsi Konzervatóriumban, majd Sir Colin Davisnél és Jurij Szimonovnál fejlesztette tovább tehetségét. 2000-ben második lett a Nemzetközi Panula Karmesterversenyen, és ugyanebben az évben elnyerte a Vivo Finn Ifjúsági Szimfonikus Zenekar művészeti igazgatói és vezető karmesteri posztját. 2003 és 2006 között a turkui filharmonikusok vezetői posztját töltötte be. 2008-tól a Lappeenranta Városi Zenekar zeneigazgatója és vezető karmestere. A híres, háromévente megrendezett, nemzeti Lappeenranta Énekverseny zenekarát is ő vezényelte 2010-ben. A fiatal karmester az összes nagy finn zenekart dirigálta már, beleértve a Helsinki Filharmonikusokat, a Finn Rádió Szimfonikus Zenekarát, a Tampere Filharmonikusokat és a Lahti Szimfonikusokat. Állt már az Oulu, Jyväskylä, Kuopio és Vaasa Városi zenekarok pódiumán. Számos ifjúsági zenekart is vezényelt. Szerepelt a Staatsphilharmonie Rheinland-Pfalz-zal, az Orchester National du Capitole de Toulouse-zal, a Koppenhágai Filharmonikusokkal, a Mexico Állami Zenekarral, a Macao Szimfonikusokkal, a Sanghai Operával, a Szentpétervári Nemzeti Szimfonikus Zenekarral, a MÁV Szimfonikus Zenekarral, a Debreceni Filharmonikusokkal, a Nagyváradi Filharmonikusokkal, a Marosvásárhelyi Filharmonikusokkal és a szombathelyi Savaria Szimfonikus Zenekarral. Rendkívül széles repertoárral rendelkezik, a szimfonikus zenétől a kórusműveken át egészen az operáig és balettig. Nagy sikerrel dirigálta Stravinsky *Le sacre du printemps*-jét, Bizet *Carmen*-jét és Puccini *Toscá*-ját. 2006 őszén Mozart *Così fan tutte*-jét vezényelte a Finn Nemzeti Operában, 2009-ben Verdi *Traviatá*-ját, 2010-ben pedig Mozart *Don Giovanni*-jét. 2005-ben egy olyan Bartók Béla-sorozatot szervezett és vezényelt, amely Bartók összes művét felvonultatta, beleértve A kékszakállú herceg várát, A csodálatos mandarint vagy a Concerto-t is. Csellistaként 1996-ban megnyerte a Weiner Leó Versenyt, majd 1999-ben a Kuhmo Nemzetközi Trió Versenyt, színpadon pedig máig látható hangszerével éppúgy, mint karmesteri pálcával.

– Mint vezető karmester tizenkét hangverseny műsorát és előadói gárdáját állítottam össze ebben az évadban. Mindezt kutatómunka előzte meg, alaposan végignéztem a zenekar 2003 és 2011 között játszott koncertjeinek műsorát, szólistáit. Örömmel konstatáltam, hogy hatalmas repertoárt játszott végig az együttes, akár olyan ritkán halott zeneszerzőktől is játszottak, mint Hindemith. A szakmai munka hangsúlyát ezért ebben az évadban az előadásmódra helyezem, és nem az újdonságokra. Nem a mit, hanem a hogyan kerül a fókuszba. Örökzöldekkel, szimfóniákkal teli évad lesz 2011/2012-ben, amelyeken megmutatjuk, hogy egy-egy művet hogyan lehet másképpen, akár teljesen újszerűen interpretálni. A város napját Beethoven IX. szimfóniájával kezdjük, a bérletnyitó koncertünkön Csajkovszkij IV. szimfóniája hangzott el. Termünk névadójának, Kodály Zoltánnak műveit is műsoron tartjuk, több orosz és francia szerző művét dolgozzuk fel. Az első évem inkább ismerkedés a zenekarral, a magyar zenei étellel, a stílussal, hiszen vezető karmesterként itthon még nem dolgoztam, karmesterként is keveset szerepeltem Magyarországon. A világban, Nyugat-Európában, Mexikóban, Kínában, Dél-Afrikában és Skandináviában szerzett tapasztalataimmal gyorsan felmérem a helyzetet és a lehetőségeket.

■ *Milyen alapelvek alapján állította össze a jövő szezon programját? Horváth Zsolt ugyanis azt nyilatkozta, hogy ezzel sikerült visszaszerezni azokat, akik a korábbi években elpártoltak az együttestől.*

– Zsolt elsősorban a budapesti bérletesekre gondolt. A kortárs zenét csökkentettem a programban. Szakmai szempontból természetesen fontos kortárs zenét játszani, és tenni is fogjuk, azonban ennek a mértékét egyensúlyba kell hozni a közönségigénnyel. Az elmúlt két évben ennek nem tiszteletben tartása jelentős kárt okozott a közönségünk szempontjából, ami hosszú távon a művészet kárát okozza. Úgy tudom fővárosi közönségünket már most sikerült visszaszerezni.

■ *Összehasonlítva a külföldi társulatokkal, milyenek találja a Pannon Filharmonikusokat, s Finnországból milyenek látja a magyar zenei életet?*

– A repertoár tekintetében Finnországból sokkal hagyományosabb repertoárt játszanak a filharmonikus zenekarok. Helsinkiben minden évben elhangzik például Beethoven IX. szimfóniája vagy Csajkovszkij VI.

szimfóniája. Nagyon tradíció követők az együttesek. A Pannon Filharmonikusok számomra szimpatikus, modernebb programmal dolgozik. Az együttes művészeti színvonalán túl a pécsi menedzsment munkájának színvonala is európai. Nagyon felkészült, koncepciózus, szerződést betartó csapat. Úgy érzem, fantasztikus társaság áll mögöttem, ami garanciát jelent arra, hogy ezzel a csapattal a kitűzött célokat el is tudjuk érni.

■ *Gondolom, Ön is értesült Peskó Zoltán nyilatkozatáról, s korábban Hamar Zsolt is azért távozott, mert úgy vélte, nem az ő szava dönt művészi kérdésekben. Nem tart attól, hogy Önnek is adódnak e téren nehézségei?*

■ Emiatt egyáltalán nem aggódom, ugyanis ismerem a szerződésemet, ismerem az igazgatót másfél éve, s bele tudom helyezni magam a koncepcióba. Nem is értem ebből a szempontból igazán az elődeimet. A különbség köztünk talán abból adódik, hogy másképp értelmezzük a feladatunkat. A Pannon Filharmonikusok egy autonóm művészeti együttes. A vezető karmester feladata az együttes művészeti, szakmai vezetése, segítése azon a szakmai úton, ami az együttes céljához elvezet. Az útnak, amelyen „társak” vagyunk, az én célomhoz is vezetnie kell.

■ *Említette, hogy a játék hogyanja a legfontosabb. Mely hangszercsoportokra helyezi a hangsúlyt?*

– Az első fél évben nem akarok változtatni, inkább figyelni kívánom az együttes működését, a hangzást, a játékot. Azt az első pillanattól érzékeltem, hogy egy fáradt hangszerparkkal rendelkezik az együttes, legfőképp vonós területen nagyon rosszak az instrumentumok, ez hatalmas akadály lehet a fejlődésnek. Ezen változtatni fogunk reményeim szerint. Másrészt egy erőteljes, nagyon dinamikus játékmódot szeretnék bevezetni. Ki akarom söpörni a melankóliát a társaságból. Egyelőre az együttes tagjai nagyon sokat beszélnek. A hatályba lépett Etikai Kódex mellett teljesen újfajta próbarendet próbálok bevezetni, kevés szóval, rengeteg instrukcióval, ami nem a szóból, hanem a karmester gesztusaiból, mimikájából, a „kézből” jön. Ez a finn iskola egyik erőssége: a mimika, a kezek virtuozitása, hiszen abból ért a legjobban a zenész, amikor látja már előre az ütést. Gyors felfogású, ugyanakkor a zene mélyére látó játékmódot szeretnék. Él bennem egy hangzás-ideál, amely nagyon erős vonós hangzásból és

tiszta, puha fúvós hangzásból áll. Úgy érzem, hogy nagyon jó úton haladunk, és rövid időn belül el fogunk érni eredményeket. Civilben rajtam kevésbé venni észre, de roppant erőskezű dirigens vagyok.

! Miért lett egy plusz három éves a pécsi szerződése?

– Azért, mert én nem terveztem, hogy Magyarországra jövök, nem kívánok itt letelepedni. Dinamikusan élő nemzetközi felkéréseim vannak folyamatosan, amely mellett sok operafellépésem is van, amit nagyon szeretek, de rettentő időigényes. Emellett három dolog miatt fogadtam el mégis a magyarországi ajánlatot: az egyik a zenekar miatt, az európai szintű menedzsment volt a második indok, s az általa teremtett lehetőség, a harmadik ok pedig maga a Kodály-terem, a mi Stradivarink. Ebben játszik, ebben él a zenekar. Olyan színeket tudunk elérni itt, mint sehol máshol, s olyan hangulatokat is, amelyek kivételesek. Privilegiumot jelent számunkra ez a terem, amelyben speciálisan kell játszani. Az első év arra ad esélyt a zenekarnak és nekem is, hogy kipróbáljuk egymást. Az első évben már megkezdődik a 4 évre tervezett szakmai munka, és ezidő alatt az is kiderül, hogy egymáshoz illünk-e a zenekarral. Ez egyébként nemzetközi gyakorlat, egy másik finn zenekarommal is így kezdtem, 1+3, majd 1+2 évvel. A következő négy év nem elvesztegethető sem a zenekar számára, sem a személyes karrieremben. Biztosan kell tudnunk, hogy oda juttatjuk egymást, ahova szeretnénk. Én már most érzem ennek a lehetőségét, azonban a magyarországi zenei életben még nem dolgoztam, és ez óvatossá tesz.

! Az opera is fontos szerepet játszik az életében. Elképzelhető, hogy ezügyben Pécsset is történi valami?

– Még nem látom igazán át a helyzetet, de az én vágyam, hogy ebben a fantasztikus akusztikájú teremben operát is előadjunk. Gulyás Dénes vette át az operatársulat irányítását a Pécsi Nemzeti Színházban, ez reménytelen dolog, akárcsak az, hogy az idei évadban a Falstaff kerül bemutatásra a színházban. Szcenírozott operákat biztosan színre viszünk a Kodály-teremben, ez remekül fejleszti a zenekart.

! Mennyi időt tud a jövőben Pécssett tölteni?

– A szerződéseim szerint 12 hetet. Ugyanennyi időt töltök Finnországban, a saját zenekarommal. Ez az évi 52 hétnek közel a

fele, s emellett következnek a vendégszerelések, operafellépések. A pécsi szerepvállalás jelentősen megnöveli a munkaidejüket számát, de érdemesnek tartom az együtttest arra, hogy az erőmet Finnországon kívül ide koncentráljam.

! Mi az, amivel az első szezon után elégedett lesz?

– Elsősorban hangzásbeli változásokkal. A zenekar virtuozitását akarom fejleszteni, a színskáláját, olyan irányban, amelyek már hallhatóak az első koncertek után is. Technikailag a rövidebb próbaidőszakok alatt elért azonos színvonalal leszek elégedett. Hat-hét nap felkészülés ma már nemzetközi szinten túl sok. Olyan elementáris műhelymunkára van szükség, amelynek eredményeként az első év után négy nap alatt legyen képes a zenekar bármely nehézségű koncertprogram begyakorlására. Minden adott ehhez, csak a jó hangszerekben van hiány, de talán ez is megoldódik.

! Említette, hogy ki akarnak lépni a nemzetközi porondra, ez mit takar?

– Szeptemberben megyünk Grazba, küszöbön a zágrábi vendégszerelésünk, s folyamatosan tárgyalunk Béccsel. Nagyon szeretném az együtttest Finnországban is bemutatni. Fontos a nemzetközi porond, a nemzetközi megmérettetés, hiszen a zené-

ben nem létezik regionalitás, „helyi minőség”. Jó és kevésbé jó zenekarok vannak, és zeneértő és kevésbé zeneértő közönség. Bárhol a világban. Az önreflexió fejleszthet a művészeti munkára. Hasonlóképpen a lemezfelvételekhez, melyeket tudatosan tervezek. A stúdiómunka, a felvételek visszahallgatása szintén jelentős szakmai visszacsatolást, a fejlődés egy más útját segítik.

! Hogyan fogadta a zenekart?

– Nagyon pozitívan. Gyakorlott zenekari játékos vagyok, a helsinki operaházban dolgoztam csellistaként, jól ismerem a zenekari pszichológiát is. Pontosan le tudom mérni, milyen fogadtatásban részesítettek. Nagyon jó a kapcsolatunk, s nem győzöm hangsúlyozni: komoly munka vár az együttesre. Ami nem kezdődik, hanem természetesen folytatódik, hiszen az elmúlt 8 év feszített munkája nagyon biztos alapot nyújt a továbblépéshez. A muzsikuskok értik, érzik a stílust, nagyon jó a belső ritmika, az organizáció, minden modern, friss, rendezettek a körülmények. Emellett nagyon erőteljes prezentációra van szükség, hogy a művek mondanivalója is eljusson a közönségig. Ez az ars poeticám is. Nagyon határozott, gyors, dinamikus, erőteljes zenei prezentáció: a muzsikát nagyon egyértelműen kell játszani. Ebben várható a legérdemibb munka a Pannon Filharmonikusoknál R. Zs.

FELHÍVÁS

A GYŐRI FILHARMONIKUS ZENEKAR PRÓBAJÁTÉKOT HIRDET AZ ALÁBBI ÁLLÁSRA:

HEGEDŰ TUTTI (határozott idejű állásra)

A próbajáték időpontja: 2011. október 26. szerda 16 óra

A próbajáték helyszíne: Győr, Richter-terem (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.)

A próbajáték anyaga:

- Egy szabadon választott tétel J. S. Bach szólószonátáiból vagy partitáiból
- W. A. Mozart: hegedűverseny I. tétel kadenciával (G-dúr, D-dúr, A-dúr)
- zenekari szemelvények

Jelentkezéseket a pályázók rövid szakmai önéletrajzával és elérhetőségével együtt a zenekar titkárságára (9021 Győr, Aradi vértanúk útja 16.) vagy e-mailben (office@gyfz.hu) kérjük eljuttatni 2011. október 21-ig.

A zenekari állások részletes listája és kottaanyaga a titkárságon átvethető, vagy a zenekar honlapjáról www.gyfz.hu letölthető.

Zongorakísérőt a zenekar igény szerint biztosít.

További információ a zenekar titkárságán, Ósz Gábor zenekari titkárnál. Tel: 30/86 41 693

Az álláshely betöltéséhez felsőfokú szakirányú végzettség, erkölcsi bizonyítvány, és a közalkalmazottak joglásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 20. §-ban előírtak megléte szükséges.

Sikerese próbajátékot kívánunk!

Győr, 2011. augusztus 8.

Fűke Géza s.k.
igazgató